

Cas pràctic: Educació Infantil (4 anys)

Mario té 4 anys i està escolaritzat en segon d'Infantil. Presenta un TEA amb afectació severa en comunicació i socialització. No utilitza llenguatge oral, es comunica portant de la mà a l'adult o amb plors quan necessita alguna cosa. No manté contacte ocular.

A l'aula dedica llargs períodes a girar rodes de cotxes o alinear objectes. Rebutja participar en jocs amb altres nens i sol aïllar-se en un racó. Els canvis en la rutina li generen crisis intenses: crits, llençar-se a terra, o donar-se cops al cap.

Els docents observen que respon millor quan se li ofereixen suports visuals molt clars (pictogrames senzills) i quan les activitats estan estructurades i anticipades.

Preguntes tipus test

1. Quina estratègia és més adequada per a iniciar comunicació funcional amb Mario?

- a) Corregir-li cada vegada que plori fins que parli.
- b) Usar pictogrames senzills perquè pugui assenyalar el que necessita. 
- c) Esperar que comenci a parlar espontàniament.
- d) Donar-li el que demana sense cap suport.

2. Quan Mario s'aïlla girant rodes durant llargs períodes, el docent hauria de:

- a) Prendre-li les joguines perquè s'integri.
- b) Permetre-ho sempre que no molesti als altres.
- c) Oferir-li alternatives de joc estructurat i reforçar si participa. 
- d) Renyar-li perquè ho deixi.

3. Quina mesura ajuda a reduir les crisis davant canvis de rutina?

- a) Explicar-li verbalment el canvi en l'últim moment.
- b) Anticipar els canvis amb suports visuals i rutines clares. 
- c) No dir-li res perquè s'acostumi.

d) Canviar la rutina cada dia perquè aprengui flexibilitat.

4. Quina és la millor manera d'afavorir la inclusió en activitats de grup?

- a) Forçar-li a jugar amb tots encara que es resisteixi.
- b) Planificar jocs estructurats amb rols simples i un segon adult. 
- c) Deixar que observi sempre des de fora.
- d) Demanar als companys que ho integrin sense orientació.

5. Davant conductes d'autolesió (colpejar-se el cap), la resposta més adequada seria:

- a) Ignorar-les perquè desapareguin soles.
- b) Subjectar-li físicament amb força.
- c) Aplicar estratègies de suport conductual positiu i anticipació. 
- d) Castigar-li després de la crisi.

Orientació psicopedagògica per a l'equip educatiu

1. Comunicació funcional

- Introduir sistemes augmentatius i alternatius de comunicació (SAAC), com a pictogrames o panells d'elecció.
- Usar sempre un model consistent: mostrar la imatge + dir la paraula + lliurar l'objecte.
- Reforçar immediatament cada intent de comunicació, encara que no sigui perfecte (assenyalar, lliurar pictograma, assenyalar amb mirada).
- Evitar l'ús exclusiu de “endevinació” de les seves necessitats, ja que reforça la dependència del plor

2. Organització i anticipació de la rutina

- Implementar un horari visual fix i molt clar, col·locat en un lloc accessible.
- Preparar targetes d'anticipació per a canvis puntuals (exemple: “avui no hi ha pati” → pictograma de pluja).
- Utilitzar un calendari de transició en activitats diàries: per exemple,

una tira de pictogrames que el nen pugui anar retirant quan finalitza cada activitat.

3. Maneig de conductes disruptives

- Detectar els desencadenants (soroll, canvis inesperats, tasques poc estructurades).
- Prevenir amb suports conductuals positius:
 - Adaptar l'entorn (espais tranquils, espai de calma).
 - Usar reforços positius quan mostri conductes adequades (ex. demanar amb pictos).
- Durant la crisi: garantir la seva seguretat i la dels altres, minimitzar estímuls, acompanyar amb calma sense càstigs ni crits.
- Després de la crisi: no reforçar la conducta, sinó ensenyar una alternativa funcional (ex. demanar “descans” amb pictograma).

4. Inclusió social

- Afavorir la participació en jocs estructurats amb rols clars i activitats predictibles (exemple: encaixar peces, classificar targetes en grup).
- Fomentar la interacció amb iguals a través de parelles tutor-company

prèviament sensibilitzats.

- Usar interessos especials (rodes, construccions) com a pont per a iniciar activitats compartides.

5. Col·laboració amb la família

- Mantenir coherència entre casa i escola en l'ús de pictogrames i rutines.
- Formar/acompanyar a la família en petites estratègies de comunicació i anticipació.
- Coordinar-se amb especialistes externs (logopeda, terapeuta ocupacional, psicòleg clínic) per a donar continuïtat als suports.